

Jaarverslag 2021

Slingerakpolder Langweer (project SNK-A-7, Valuta voor Veen)

<https://nationaleco2markt.nl/>

Inhoud

Voorwoord	3
1. Overzicht van activiteiten.....	4
1.1. Werkgroepen.....	4
Werkgroep Projecttypen, Methoden en Regels	4
Werkgroep Marktwerking	5
Werkgroep Communicatie	5
1.2. Commissie van Deskundigen	6
1.3. Bestuur	6
1.4. Deelnemersraad	6
2. Overzicht van resultaten in 2021	8
2.1. Methoden	8
2.2. Projecten	8
Projectregistratie.....	8
Validatie projectplannen	8
2.3. Uitgifte certificaten.....	8
3. Verwachtingen voor 2022 en daarna	10
3.1. Visie, missie en doelstelling	10
3.2. Methoden en regels	10
3.3. Erkenning door ICROA	10

Voorwoord

Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) kwam in 2021 in een stroomversnelling terecht, op meerdere terreinen. Allereerst nam het aantal geregistreerde projecten toe van zeven in het begin van het jaar tot 35 in december 2021. Het aantal voor validatie ingediende projectplannen steeg van twee naar dertien. Deze plannen zijn geschreven op basis van eerder vastgestelde methodedocumenten. In 2021 werden er door marktpartijen weer nieuwe methodedocumenten ingediend, in verschillende sectoren, waardoor de basis voor koolstofcertificaten SNK verder wordt verbreed.

Om de groeiende belangstelling voor het werk van SNK goed te kunnen beantwoorden, heeft SNK in 2021 een aantal wijzigingen doorgevoerd in de procedure van plan tot certificaat. Twee werkgroepen zijn samengevoegd, waardoor er efficiënter gewerkt kan worden, en het proces van begeleiding en beoordeling van methodedocumenten is gestroomlijnd. Het bestuur is zeer erkentelijk voor de inzet van werkgroepleden, die hun kwalitatief hoogwaardige inzet om-niet leveren.

In 2021 nam SNK het initiatief tot het proces van erkenning ('endorsement') door de *Code of Best Practice* van de *International Carbon Reduction & Offset Alliance* (ICROA). Het doel ervan is om richting marktpartijen een kwaliteitsgarantie af te geven over de procedure van SNK voor uitgifte van certificaten. In 2022 zal SNK, in overleg met ICROA, verdere stappen zetten om aan de criteria voor erkenning te voldoen.

Om een beter beeld te krijgen van de potentiële marktomvang voor koolstofcertificaten in Nederland, is SNK een marktonderzoek gestart. Hiervoor worden recente internationale ontwikkelingen geschetst op de vrijwillige koolstofmarkt, qua volumes en prijzen, en interviews gehouden met diverse marktpartijen. De uitkomsten van het marktonderzoek worden in het eerste kwartaal van 2022 gepubliceerd.

We hopen en verwachten dat de groei van projecten zich in 2022 zal doorzetten en dat daarmee ook het volume uitgegeven certificaten sterk zal toenemen. Onze grote waardering gaat uit naar alle betrokkenen bij SNK, zoals werkgroepleden, leden van de Commissie van Deskundigen en de validator, alsmede geïnteresseerden die deelnemen aan de publieke inspraak bij nieuwe methodedocumenten en regels, voor hun inzet en enthousiasme om van de vrijwillige koolstofmarkt in Nederland een succes te maken.

Het bestuur van SNK

1. Overzicht van activiteiten

1.1. Werkgroepen

Werkgroep Projecttypen, Methoden en Regels

De werkgroep methoden en regels organiseerde in 2021 14 bijeenkomsten, die alle online plaatsgevonden. Tot aan de zomervakantie functioneerde de werkgroep apart van de werkgroep Groene projecten, maar omdat er steeds meer overlap ontstond in de onderwerpen en vaak dezelfde personen lid waren van beide werkgroepen werd besloten tot de nieuwe *werkgroep projecttypen, methoden en regels (PMR)*. Deze kwam op 10 september 2021 voor het eerst bij elkaar. De volgende personen maken deel uit van de werkgroep PMR:

- Simon Bos (voorzitter, Syntraal)
- Frans Vlieg (Natuurmonumenten)
- Quirin Smeele (Natuurmonumenten)
- Mylène Zambon (South Pole)
- Gerard Adema (Friese Natuur- en Milieufederatie)
- Laurens Drogendijk (Band op Spanning)
- Anne-Marieke Motellica (Waternet)
- Jan-Pieter Peijs (Staatsbosbeheer)
- Gijs Kuneman (Bosgroepen)

De werkgroep ondersteunt marktpartijen bij het schrijven van methodedocumenten voor het berekenen van emissiereductie of koolstofvastlegging bij verschillende typen projecten. Partijen kunnen bij SNK een projecttype aandragen waarna een voorgesprek volgt met een werkgroeplid als eerste check of het projecttype geschikt is voor SNK. Na deze check ontvangt een partij een uitnodiging om in de werkgroep het projecttype en de potentie voor koolstofcertificaten nader toe te lichten. Na een positief advies van de werkgroep, kan de partij een methodedocument voor het projecttype verder uitwerken, daarbij begeleid door de werkgroep. De werkwijze van de werkgroep staat gedetailleerd uitgelegd in het Huishoudelijk reglement van SNK.

De werkgroep behandelde in 2021 de volgende methodedocumenten:

Vastgestelde methoden (voorbereid in de werkgroep en in 2021 vastgesteld door het bestuur)

- **CO₂-emissiereductie door slimmer werkende bandenpompen voor auto's**
- **Aanleg bos en beplanting buiten bosverband**
- **Klimaatslim beheer bestaand bos**
- **Blijvend grasland op minerale gronden**

Methoden in voorbereiding

- **Revitalisering Essenbossen ter voorkoming van Essentaksterfte** (indieners: Stichting Probos, Face the Future)
- **Tertiaire cellulose** - winning van cellulose uit afvalslib (indiener: Recell)
- **CO₂ reductie door binnenvaartschepen op stroom van batterijen** (indieners: ZES en Climate Neutral Group)
- **Recycling gemengde harde kunststoffen** (indiener: Van Werven Recycling Plastics)
- **Blue carbon** - bescherming van kwelders voor versterkte koolstofopslag (indiener: Natuurmonumenten)
- **Langdurige koolstofvastlegging met henneproducten** (indiener: Looped)
- **Koolstofvastlegging in akkerbouwgronden** (indiener: CLM, Louis Bolk Instituut)

De methodedocumenten volgen een vast [stramien](#) met stappen voor het vaststellen van emissiereductie (inclusief monitoring) dat door marktpartijen zelf wordt ingevuld. De werkgroep legt het methodedocument voor aan de Commissie van Deskundigen wanneer:

- Het methodedocumenten volgens de werkgroep voldoet aan de [regels](#) van SNK, en/of
- Er specifieke vragen zijn omtrent een methode waar de werkgroep graag onafhankelijk advies over inwint.

Naast methodedocumenten voor specifieke projecttypen, werkte de werkgroep 1 in 2021 aan de volgende **basisregels** voor de Nationale Koolstofmarkt:

- **Additionaliteit van emissiereducties**
- **Proces van projectplan tot uitgifte van certificaten**
- **Verrekening emissiesreducties in het buitenland a.g.v. Nederlandse projectmaatregel**

Deze regels zijn gepubliceerd in het **SNK Rulebook**.

Werkgroep Marktwerking

Deze werkgroep behandelt aspecten die verband houden met het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van certificaten, het inschrijven van koolstofcertificaten in het register en overschrijven wanneer een certificaat wordt verkocht. De werkgroep bevordert de consistentie tussen het tot stand komen en verhandelen van lokale en nationaal georiënteerde projectinitiatieven en dat er met name bij potentiële kopers draagvlak ontstaat voor binnenlandse emissiereducties en koolstofvastlegging. Hierbij loopt de communicatie met name via de verschillende bij SNK betrokken organisaties.

De Werkgroep werkt volgens een door het bestuur geaccordeerd werkplan op de volgende onderwerpen:

- register (werking & eventuele verdere investeringen,
- marktontwikkelingen en het delen en duiden ervan,
- waarschuwing voor dubbel claiming en greenwashing,
- initiatieven voor actief koppelen van vraag en aanbod, en
- geven van (ongevraagd) advies op onderwerp marktwerking.

De werkgroep vergadert vier keer per jaar en bestaat uit de volgende personen:

- Jos Cozijnsen (Climate Neutral Group, voorzitter)
- Ruben Veefkind (Greenchoice)
- Laurens Drogendijk (Band op Spanning)
- Marco Thijssen (Essent)
- Erik Pijlman (Recell)
- Marc van Oers (Van Iperen Internationaal)
- Peter Koelemij (Zeeuws Klimaatfonds)
- Eduard Elias (Cycas Capital)
- Bartel Huibregtsen (Cycal Capital)

Werkgroep Communicatie

In 2021 werd een nieuwe werkgroep opgezet ter ondersteuning van de communicatie over SNK. De werkgroep adviseert de directeur over de communicatie rondom SNK, zoals website, nieuwsbrieven, sociale media en persberichten. Hierdoor kunnen potentieel geïnteresseerden in bijvoorbeeld de sector Transport kennis nemen van uitgifte van SNK-certificaten in de sector Landbouw en natuurbeheer. Hiermee voorkomt SNK dat informatie blijft hangen in de eigen 'silo's'. Een eerste resultaat van de werkgroep is de [SNK-pagina op LinkedIn](#). Verder zal de werkgroep een verzamelpunt kunnen zijn van informatieverzoeken van verschillende marktpartijen om die vervolgens door te geven aan betrokkenen bij SNK.

De werkgroep vergadert vier keer per jaar en bestaat uit de volgende personen:

- Eduard Elias (Cycas Capital)
- Bartel Huibregtsen (Cycal Capital)
- Simon Bos (Syntraal)

- Joris Daalhuisen (DDK)
- Monique Plantinga (Platform CO₂Neutraal)
- Ciska Uijlenbroek (Climate Neutral Group)

1.2. Commissie van Deskundigen

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van SNK en bestond in 2021 uit de volgende onafhankelijke deskundigen:

- Elfrieke van Galen (TheRockGroup)
- Catrinus Jepma (New Energy Coalition / em. prof. Rijksuniversiteit Groningen)
- Paul Koutstaal (Planbureau voor de Leefomgeving)

De Commissie kwam in 2021 vijf keer bijeen in vergaderingen.

1.3. Bestuur

In 2021 werd het bestuur van SNK gevormd door:

- Hans Warmenhoven (voorzitter)
- Jan-Pieter Peijs (penningmeester)
- Arjen Struijk (secretaris)
- Joris Hogenboom (algemeen bestuurslid, afgetreden per 1 maart 2021)
- Alex Ouwehand (algemeen bestuurslid, aangetreden per 1 maart 2021)

Zij opereren in het bestuur op persoonlijke titel.

De dagelijkse leiding van SNK wordt verzorgd door een directeur, Wytze van der Gaast, die voor deze functie in deeltijd wordt gedetacheerd door JIN Climate & Sustainability te Groningen

1.4. Deelnemersraad

Per december 2021 waren de volgende organisaties deelnemer van SNK:

1. Climate Neutral Group B.V. (Founding partner¹)
2. Van Iperen International (Founding partner)
3. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (Founding partner)
4. Staatsbosbeheer (Founding partner)
5. Syntraal B.V. (Founding partner)
6. Cycas Capital (Founding partner)
7. Stichting Waternet (Founding partner)
8. South Pole (Founding partner)
9. Stichting Friese Milieufederatie
10. Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
11. Recell
12. Forest Stewardship Council
13. Band op Spanning
14. Stichting Zeeuws Duurzame Energie en Klimaatfonds (Zeeuws Klimaatfonds)
15. Re-N Technology B.V. (Zitta Biogas)
16. GreenChoice
17. Essent N.V.
18. CLM Onderzoek en Advies B.V.
19. Stichting CO₂-Bank Utrecht

---

¹ *Founding Partners* zijn partijen die een bijdrage van minimaal €10.000 aan SNK leverden.

20. GreenSand Stock N.V.
21. Stichting Duurzaam Den Haag (Klimaatfonds Haaglanden)
22. Stichting Louis Bolk Instituut
23. Mijnwater B.V.
24. Stichting De Natuur en Milieufederaties
25. Trees for All
26. Van Werven Recycling Plastics
27. ZES – zero emission services

Deelnemers ontmoeten elkaar in 2021 tweemaal, tijdens:

- een vergadering op 29 juni, en
- een COP26 Debrief n.a.v. VN-klimaatop in Glasgow (presentatie verzorgd door Jos Cozijnsen)

2. Overzicht van resultaten in 2021

De hierboven beschreven activiteiten hadden in 2021 de volgende resultaten:

2.1. Methoden

De voortgang met methodedocumenten per december 2021 was als volgt:

Methodedocument	Jaar vaststelling	Status
Valuta voor Veen	2018	Vastgesteld in Rulebook, versie 5
Aqua- en riothermie	2019	Vastgesteld in Rulebook, versie 5
Greenswitch	2020	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Cow credits	2020	Vastgesteld in Rulebook, versie 2
CO₂-emissiereductie door slimmer werkende bandenpompen voor auto's	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 3
Aanleg bos, boomweides en lijnvormige beplantingen	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Klimaatlim beheer bestaande bossen	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Blijvend grasland op minerale gronden	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Revitalisering Essenbossen	2022 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Tertiaire cellulose – winning cellulose uit afvalslib	2022 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Langdurige koolstofvastlegging met henneproducten	2022 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Blue carbon	2022 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Recycling harde plastics	2022 (verwacht)	Na publieke inspraak
CO₂ reductie door binnenvaartschepen op stroom van batterijen	2022 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Koolstofvastlegging in akkerbouwgronden	2022 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR

2.2. Projecten

Projectregistratie

In 2021 werden **32 projecten** geregistreerd in het **register** van SNK, waardoor het totaal per december 2021 uitkwam op 38 geregistreerde projecten (twee geregistreerde projecten werden in 2021 teruggetrokken).

Validatie projectplannen

In 2021 werden drie projectplannen gevalideerd:

- Project **Valuta voor Veen** te Westzijderveld: opzetting van grondwaterpeil in veenweidegebied
- Project **Steenwijkerwold** te Steenwijkerland: aanleg nieuw bos
- Project **Valuta voor Veen** te Langweer: opzetting van grondwaterpeil in veenweidegebied

Naast genoemde projecten werden voor elf projecten projectplannen bij SNK ingediend voor validatie.

2.3. Uitgifte certificaten

In 2021 gaf SNK:

- 1680 certificaten uit o.b.v. het gevalideerde projectplan Lytse Deelen (SNK-A-1) en
- 495 certificaten uit o.b.v. het gevalideerde projectplan Steenwijkerwold (SNK-C-a).

Register koolstofcertificaten per 31 december 2021

Project-id	Projectnaam	Projectpartij	Projectlocatie	Projecttype (versie methodedocument)	Projectregistratie SNK	Projectstart	Looptijd project (jaren)	Status	
1	SNK-A-1	Lytse Deelen	MTS De Nije Mieden	Lytse Deelen, Tijnje	SNK-Groen-Veenweide-002	september 2019	juni 2020	10	gevalideerd
2	SNK-A-2	Valuta voor Veen Westzijderveld	Natuur- en Milieufederatie N-Hol.	Westzijderveld	SNK-Groen-Veenweide-004	december 2020	oktober 2021	10	gevalideerd
3	SNK-B-1	Zwembad De Veldkamp	Syntraal BV	Wezep	SNK-Warmte-Rio-004	maart 2020	mei 2018	15	gevalideerd
4	SNK-C-1	Steenwijkerwold	Staatsbosbeheer	Steenwijkerland	SNK-Nieuw Bos-001	december 2020	begin 2021	100	gevalideerd
5	SNK-C-2	E3531042 nieuw bos ZWD	Staatsbosbeheer, PE Zuidwestelijke Delta	Koewacht Braakman Zuid Hardenberg	SNK-Nieuw Bos-001	januari 2021	maart 2021	100	ter validatie
6	SNK-D-1	GreenSwitch, Agro Energie Hardenberg	Van Iperen International BV	Hardenberg	SNK-GreenSwitch-001	december 2020	januari 2021	nrb	geregistreerd
7	SNK-E-1	Klimaatbossen rond Weert	Natuurmonumenten	Weert	SNK-Klimaatlimbos-001	februari 2021	februari 2021	50	geregistreerd
8	SNK-A-3	Hooiweg Earnewald	A. Bijlsma/FMF	Hooiweg Earnewald	SNK-Groen-Veenweide-005	februari 2021	oktober 2021	10	ter validatie
9	SNK-A-4	De Nesse	NMZH en Zuid Hollands Landschap	Polder de Nesse, Krimpenerwaard ZH	SNK-Groen-Veenweide-005	maart 2021	nrb	10	ter validatie
10	SNK-A-5	De Cranberry Company	NMZH en de Cranberry Company	Krimpenerwaard ZH	SNK-Groen-Veenweide-005	maart 2021	nrb	10	ter validatie
11	SNK-B-2	Aquathermie Ziekenhuis Almelo	Syntraal BV	Almelo	SNK-Warmte-Rio-005	april 2021	zomer 2021	15	ter validatie
12	SNK-A-6	Vernatting Burkmeer	Gemeente Amsterdam, Natuur en Milieufederatie N-Hol. (pervoerder)	Burkmeer	SNK-Groen-Veenweide-005	april 2021	nrb	10	ter validatie
13	SNK-F-1	Nationale Campagne Slimme Bandenpompen	Stichting De Groener Garage, Uitvoering BoS Bv	Nederland	SNK-Slimme Bandenpomp-001	mei 2021	mei 2021	10	ter validatie
14	SNK-A-7	Valuta voor Veen Langweer	Wijntjes B.V., Protestantse Gemeente	Langweer	SNK-Groen-Veenweide-005	May-21	Oct-21	10	gevalideerd
15	SNK-A-8	De Groene Geer	Peter Heikoop	Nieuwland	SNK-Groen-Veenweide-005	Apr-21	Apr-21	10	geregistreerd

Figuur 1. Uitsnede register op <https://nationaleco2markt.nl/register/>

3. Verwachtingen voor 2022 en daarna

3.1. Visie, missie en doelstelling

In 2022 zal SNK blijven functioneren volgens de volgende visie, missie en doelstelling:

- **Visie** - Alle potentiële emissiereducties of koolstofvastlegging in Nederland waarvoor nog geen beleidsinstrumenten bestaan krijgen via SNK een certificaat.
- **Missie** - Het opzetten van een systeem dat borgt dat de door SNK uitgegeven certificaten staan voor geverifieerde emissiereducties of koolstofvastlegging, dat wil zeggen dat deze onafhankelijk zijn vastgesteld als werkelijk gerealiseerd en additioneel aan de huidige beleidsinstrumenten.
- **Doel** - Voor de langere termijn, dat wil zeggen na vijf jaar, kan het borgingssysteem van SNK zichzelf bekostigen via een tarievenstelsel voor geregistreerde projecten en uitgegeven certificaten. Voor de korte termijn wordt aanvullende financiering gezocht.

Conform deze zal SNK de komende jaren:

- een **verdienmodel** faciliteren voor, in beginsel, alle potentiële emissiereductie of koolstofvastlegging in Nederland waarvoor nog geen beleid bestaat,
- via het uitgeven van een **betrouwbaar certificaat** dat staat voor additionele en door onafhankelijke deskundigen gecontroleerde emissiereductie of koolstofvastlegging.

Op grond van het aantal geregistreerde projecten van 35 per 31 december 2021 zal SNK in 2022 naar verwachting tot zo'n 60 geregistreerde projecten groeien. De schatting voor de jaren erna staat in onderstaande tabel.

Geschat aantal projecten geregistreerd door SNK met gevalideerd projectplan					
	2021	2022	2023	2024	2025
SNK-geregistreerde projecten	35 (behaald)	60	90	110	130

Uitgaande van een voorzichtige veronderstelling dat een gemiddeld project 500 tCO₂-eq. reduceert of vastlegt per jaar, zal in 2025 cumulatief zo'n 0,2 Megaton CO₂-eq. aan klimaatwinst zijn geboekt via SNK-certificaten.

3.2. Methodes en regels

In 2022 zal SNK verder werken aan de methodes en regels zoals elders in dit jaarverslag genoemd. Daarnaast zijn tien nieuwe methodedocumenten bij de Werkgroep PMR aangemeld die in 2022 zullen worden begeleid richting vaststelling voor het Rulebook. Verder is de verwachting dat de bestaande methodedocumenten regelmatig worden geactualiseerd. Redenen hiervoor kunnen zijn: beleidswijziging die mogelijk invloed hebben op de additionaliteit van projecten, technologieontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de baselinebepaling, enz.

3.3. Erkenning door ICROA

In 2021 nam SNK het initiatief tot het proces van erkenning ('endorsement') door de *Code of Best Practice* van de International Carbon Reduction & Offset Alliance (ICROA). Het doel ervan is om richting marktpartijen een kwaliteitsgarantie af te geven over de procedure van SNK voor uitgifte van certificaten. In 2022 zal SNK, in overleg met ICROA, verdere stappen zetten om aan de criteria voor erkenning te voldoen.

Voor ICROA endorsement moet een standaard voldoen aan criteria die zijn opgedeeld in de volgende categorieën:

1. Independence
2. Governance
3. Registry

4. Validation & verification
5. Principles
6. Legal Requirements
7. Do no harm principle
8. Industry stakeholder views
9. Local stakeholder views
10. The standard is innovative and has or could reasonably be expected to develop relevant market share

SNK heeft met ICROA een aanpak besproken, waarbij aan de meeste criteria zal worden voldaan in 2022. Voldoen aan overige criteria, met name registry (waarvoor een investering nodig is in aansluiting op een internationaal registerplatform als Markit), vergt meer tijd en zal naar verwachting in 2023 mogelijk zijn.

Het streven is dat SNK in 2023 door ICROA zal zijn erkend.